

Велику небезпеку для дерев, ослаблених сильним техногенним пресом, становлять хвороби, особливо грибкові. Зокрема, впала від вітровалу сосна кедрова європейська (*Pinus cembra* L.), коріння якої було пошкоджене кореневою губкою (*Fomitopsis annosa* (Fr.) Karst.). Зламався на висоті 6 м від бурелому дуб звичайний ф. плакуча (*Quercus robur* 'Pendula'), стовбур якого уражений трутовиком (*Phellinus robustus* (Karst.) Bourd. et Galz.). Причиною відпаду в'язів є голландська хвороба (*Graphium ulmi* L.). Дещо раніше розламався, уражений сірчистожовтим трутовиком (*Laetiporus sulphureus* (Bull.) Bond. et Sing.), стовбур столітнього бундука дводомного.

Табл. 2. Причини відпаду деревних порід у період з 1993 по 2000 рр.

№№	Назва породи	Причина відпаду
1	<i>Cladrastis lutea</i> (Michx.) C.Koch	всихання
2	<i>Crataegomespillus grandiflora</i> Jouin.	всихання
3	<i>Hippophae rhamnoides</i> L.	сніголом, хвороба
4	<i>Hydrangea macrophylla</i> (Thunb.) DC.	всихання
5	<i>Juniperus communis</i> L.	всихання
6	<i>Quercus robur</i> 'Pendula'	бурелом, хвороба
7	<i>Rhodotypus kerrioides</i> Sieb. et Zucc.	всихання
8	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	всихання
9	<i>Sorbus intermedia</i> (Ehrh.) Pers.	всихання
10	<i>Thuja plicata</i> D.Don.	всихання
11	<i>Ulmus carpinifolia</i> Rupr. ex Suckow	всихання, хвороба

В останні декілька років до колекції введено 15 таксонів, зокрема, вишня дрібнопильчаста (*Cerasus cerrulata* Don.), рододендрон сіхотинський (*Rhododendron sichotense* Pojark.), рододендрон дрібноквітковий (*Rhododendron micranthum* Turcz.), бук лісовий ф. дуболиста (*Fagus sylvatica* 'Quercifolia'), екзохорда волотиста (*Exochorda tomentosa* L.), сосна кримська (*Pinus pallasiana* D.Don.), сосна кедрова європейська (*Pinus cembra* L.), самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.) та інші.

В цілому, вся деревно-чагарникова рослинність дендрарію щорічно успішно вегетує і дає прирости в висоту та за діаметром. Переважна більшість рослин періодично цвіте і плодоносить. Цвітуть але не плодоносять акантопанакс п'ятилистя (*Acanthopanax pentaphyllum* Marsh.), гіркокаштан восьмилисточковий (*Aesculus octandra* Marsh.), софора японська (*Sophora japonica* L.), жостір оманливий (*Rhamnus fallax* Boiss.), дуби великоплідні (*Quercus macrocarpa* Michx.) і австрійський (*Quercus cerris* L.), черепицевий (*Quercus imbricaria* Michx.), зантоксилум американський (*Zanthoxylum americanum* Mill.). Ліродендрон тюльпанний (*Liriodendron tulipifera* L.) формує плоди без насіння. В таких порід, як евкомія в'язолиста (*Eucommia ulmoides* Oliv.), ялиця Віча (*Abies veitchii* Lindl.) цвітіння не зафіксовано.

У бука лісового ф. плакуча (*Fagus sylvatica* 'Pendula') в останні роки спостерігається періодичне цвітіння і навіть плодоношення, під наметом виявлено молоді сіянці. В окремі роки пошкоджуються морозами лавровишня лікарська (*Laurocerasus officinalis* (L.) Roem.), горіх грецький (*Juglans regia* L.), магонія падуболиста (*Mahonia aquifolium* (Pursh.) Nutt.), кольквіція прекрасна

(*Kolkwitzia amabilis* Graebn.) та молоді деревця бундука дводомного (*Gymnocladus dioica* (L.) C.Koch).

Слід зазначити, що окремі інтродукти наближаються до стадії натуралізації, оскільки мають ознаки природного поповнення (зафіксовано самосів або порослеве поширення ланини крилоплодої (*Pterocarya pterocarpa* (Michx.) Kunth. et I.Jijinsk.), каштана їстівного (*Castanea sativa* Mill.), бундука дводомного (*Gymnocladus dioica* (L.) C.Koch), в'язів та інших.

В останні роки запрограмовано поглиблене дослідження фізіолого-біохімічних ознак адаптації деревних рослин в дендрарії. Перші 1999–2000 роки досліджень показали, що структурно-метаболічний склад листків автохтонних та аллохтонних порід істотно відрізняється. Динаміка метаболічних процесів (мінерального живлення та вуглеводного обміну) в листках у них протікає по-різному. На кінець сезонної вегетації не всі екзотичні породи мають ознаки завершення онтогенетичного циклу на субклітинному рівні і готовності до перезимівлі.

Проблемою залишається вибір стратегії розвитку деревної колекції у дендрарії. Збереження історичного складу дендрофлори є неможливе через природні сукцесійні процеси в насадженнях. Швидка заміна старих фаутичних дерев є нереальною через дефіцит ресурсів і технічні проблеми. Залишається єдиний реальний шлях — збагачення колекції маломірними екзотичними та аборигенними породами, що мають навчальну, наукову цінність, потребують охорони і розповсюдження з метою збагачення рослинного різноманіття заходу України.

Література

1. Декоративная дендрология / Колесников А.И. — М.: Изд.—о Лесн. пром., 1974. — 702 с.
2. Деревья и кустарники, культивируемые в Украинской ССР. Покрытосеменные. Справ. Пособие / Под общ. ред. Кохио Н.А. — К.: Наук. думка, 1986. — 720 с.
3. Каталог деревных растений дендрария Ботанического сада Украинского державного лісотехнічного університету / А.І.Івченко, Я.М.Шляхта. — Львів: УкрДНТУ, 1895. — 31с.
4. Определитель высших растений Украины / Доброчаева Д.И., Котов М.И., Прокудин Ю. И. и др. — К.: Наук. думка, 1987. — 548 с.
5. Tynieccki W. Z ogrodu botanicznego Krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie // Syl wan, 1896. — Т. 14. — S. 206—210, 253—256, 412—421.

УДК 630*181.2:630*17:630*27

А.І. Івченко, А.С. Мельник, Є.С. Брошко, Ю.Г. Гришук
Український державний лісотехнічний університет

КОЛЕКЦІЯ ДЕНДРОФЛОРИ АРБОРЕТУМУ БОТАНІЧНОГО САДУ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В результаті таксономічної ідентифікації та інвентаризації дендрофлори арборетуму в с.Страда встановлено, що його колекція налічує 283 види та форми. Наводяться показники біогрупи видів, яким властивий краєвий ріст. Обґрунтована потреба проведення реконструкції насаджень.

Peculiarities of the development of dendroflora in the arboretum „Stradch“

In result of taxonomic identification and inventory of dendroflora of arboretum „Stradch“ the size of a collection in an amount 283 taxons is fixed, among them: 58 - pinophyta, 227 magnoliophyta. The list of taxons is pointed, which have disappeared from collection, in consequence of placing of considerable number of plants on the relatively small area. It is pointed out on necessity of carrying out of reconstruction. The indexes of biogroups with the best growth are pointed

Арборетум Ботанічного саду Українського державного лісотехнічного університету був започаткований 1962 року як дендрарій Івано-Франківського університету. Спочатку планувалося на прилеглій до його території розбити загальноприйнятий на той час парк відпочинку. Тієї осені на ділянці загальною площею 4,1 га на місці лісового розсадника та городів було закладено алеї модрина опадаючої, грецького та сірого видів горіха, колоноподібної та кулястої відмін туї західної, а також берези повислої, тополі чорної, фрагментарно черемхи пізньої. Всього висаджено понад 200 дерев. Згодом створено алею дугласії Мензиса. Ґрунти ділянки — легкі суглинні дерново-підзолисті. Тип лісу — свіжа грабово-букова судіброва. Навесні 1963 року співробітниками кафедри ботаніки і дендрології Прикарпатського університету та Баликою Н.Г. під керівництвом завідувача кафедрою доцента Бродовича Т.М. був розроблений проект арборетума (дендрарію), тобто, науковий колекційний дендрологічний об'єкт, в основу структури якого було покладено систематичний підхід.

Основні роботи по створенню колекційних насаджень виконувались протягом 1963–1964 років. За кілька років було висаджено біля 200 видів і форм деревних рослин [1]. Останні переважно групувалися за систематичним принципом. Кожний таксон, як правило, був представлений групою особин. Зрідка такі групи складалися з трьох, а переважно з більшої кількості рослин. Лише в поодиноких випадках було висаджено по одній рослині. Окремі таксони висаджували біогрупами площею до 0,01 га із розміщенням рослин здебільшого 2×2 м.

Однак досить швидко виявилось, що суворо геометричний спосіб розташування таксонів рослин на колекційних ділянках в міру їх підростання в багатьох випадках не відповідає еколого-біологічним властивостям видів. Деякі угруповання деревних рослин внаслідок швидкого росту в високій конкурентноздатності почали пригнічувати інші. Згодом виявилось, що таке розміщення особин також суперечить естетичним вимогам формування біогруп. Тому з 1968 року проводиться реконструкція насаджень, яка своєю ціллю мала створення біогруп з урахуванням біологічних особливостей та естетичної цінності порід та кількісне збільшення колекції. Після цього асортимент колекції продовжував зростати і на осінь 1970 року він становив 306 таксонів дендрофлори [1]. Є дані, що на кінець 1976 року в арборетумі та прилеглих шкільках нараховувалося вже 342 таксони деревних рослин.

В 1998 році було розпочато інвентаризацію таксономічного складу та ідентифікацію сумнівних таксонів колекційного фонду арборетуму. Станом на 1 жовтня 2000 року таксономічний склад колекції зменшився і становить 283 назви рослин. Ними виявлено три причини такого суттєвого зниження.

Перша — це відпад рослин, що не пройшли процесу акліматизації в регіоні чи адаптації до місцевих екологічних умов арборетуму.

Друга — конкурентний видовий відбір рослин у загущених фітоценозах. Спочатку це явище не викликало тривоги, але досить швидко з'явилася загроза випадання з колекції деяких видів, в першу чергу — світлолюбних та низькорослих. Тому було організовано проведення реконструкції насаджень. Однак, сьогодні ми можемо сказати, що цим кроком проблема в цілому не була вирішена, а лише відтермінована. З часом в насадженнях знову відновилася міжвидова конкуренція, яка й призвела до випадання ряду таксонів.

Третя — частина таксонів була невірно ідентифікована, тому при уточненні видів їх кількість провізорно зменшилася.

Аналізуючи таксономічний склад деревних рослин, висаджених в перші роки формування колекційного фонду [1] та знаючи в загальних рисах історію їх розвитку, наводимо основні причини випадання окремих таксонів (табл. 1).

Як випливає з таблиці, загущеність — основна причина випадання рослин. Заради об'єктивності слід зауважити, що подібна ситуація періодично зустрічається в молодих нарках. Аналогічне явище свого часу було відмічено В.Тинецьким [4] при закладанні нинішнього дендрарію Ботанічного саду (вул. Ольги Кобилянської, 1). Цілковито інша ситуація виникала при формуванні колекцій таких відомих парків України як „Троїтанець“, „Софіївка“, „Олександрія“. Тут площа колекційних насаджень вимірюється сотнями гектарів, рослини таксонів представлені значними біогрупами або ж розміщені поодинокі на великих відкритих площах. Наприклад, в дендропарку „Троїтанець“, започаткованому ще 1834 року, ми звернули увагу на те, що галявини та газони навіть в другій половині ХХ століття займали біля третини всієї площі. Подібне відмічено в роботі Г.Є.Мисника [3].

Сучасне становище арборетуму Ботанічного саду УкрДЛТУ вказує на необхідність проведення чергової реконструкції. Основною її складовою повинно бути реконструктивне вирубування, яке, в міру можливого, повинно зняти чи зменшити конкурентну напругу між рослинами різних таксонів, а також, хоча б частково, відновити пейзажі відкритих просторів.

На підставі матеріалів таксономічної ідентифікації та інвентаризації наявної дендрофлори арборетуму можна навести її систематичну структуру (табл. 2). Із виявлених на даний час в арборетумі 283 таксонів голонасінні становлять 56, тобто, п'яту частину. Доречі, з них 45 представлені життєвою формою дерев, а 11 — кущів. Покритонасінні мають 227 таксонів. З них 112 — дерева, 114 — кущі та 1 ліана.

Голонасінні види мають багату внутрішньовидову таксономічну структуру. Майже 40 % з них представлені формами і різновидами. Тоді як в покритонасінних така структура становить менше 12 %.

Невний інтерес являє і структура дендрофлори за кількістю рослин (табл. 3). Так, за кількістю дерев голонасінні та покритонасінні мають досить близькі показники. Натомість кущами представлені переважно покритонасінні. Серед голонасінних їх лише трохи більше сотні. Ліани є тільки серед покритонасінних. За кількістю рослин покритонасінних у 2 рази більше, ніж голонасінних. Приблизно таке ж співвідношення і в цілому серед дерев та кущів. Між ними теж кількісні пропорції як 2:1. Першу чергу реконструктивного вирубування доцільно проводити переважно за рахунок особин покритонасінних та частково кущів голонасінних.

Табл. 1. Відпад деревних рослин арборетуму, висаджених в 60-тих роках, та його основні причини

№ пп	Назва рослин		Причина відпаду ¹
	латинська	українська	
1	2	3	4
PINOPHYTA - ГОЛОНАСІННІ			
1	<i>Cedrus atlantica</i> Manetti	Кедр атласький	Т
2	<i>Cedrus deodara</i> D.Don	Кедр гімалайський	Т
3	<i>Cedrus libani</i> A.Rich.	Кедр ліванський	Т
4	<i>Abies firma</i> Sieb. et Zucc.	Яліниця японська	Т
5	<i>Larix sibirica</i> Ledeb.	Модрина сибірська	Л
6	<i>Thuja occidentalis</i> 'Ericoides'	Туя західна ф. верескоподібна	З, Т
7	<i>Ephedra distachya</i> L.	Ефедра дякопоскова	Л
8	<i>Chamaecyparis thyoides</i> B.S.P.	Кипарисовик туподібний	Л
9	<i>Juniperus communis</i> 'Hornibrookii'	Ялівець звичайний ф. срібляста	З
MAGNOLIOPHYTA - ПОКРИТОНАСІННІ			
10	<i>Magnolia macrophylla</i> Michx.	Магнолія великолиста	Т
11	<i>Berberis vulgaris</i> 'Atropurpurea'	Барбарис звичайний ф. темнопурпурова	З
12	<i>Berberis lucidus</i> Schlecht.	Барбарис блискучий	З
13	<i>Liquidambar styraciflua</i> L.	Ліквідамбар стираксовий	Л, Т
14	<i>Cotoneaster integerrimus</i> Med.	Кизильник цілокрайй	З
15	<i>Cotoneaster tomentosus</i> Franch.	Кизильник повстистий	З
16	<i>Cotoneaster horizontalis</i> Dene.	Кизильник горизонтальний	З
17	<i>Malus sylvestris</i> var. <i>paradisiaca</i>	Яблуня лісова різн. райський	З
18	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	Горобина звичайна ф. плакуча	З
19	<i>Rosa micrantha</i> Smith	Троянда дрібноквіткова	З
20	<i>Rosa minima</i> Curt.	Троянда дрібнолиста	З
21	<i>Rosa nanothamnus</i> Bouleng	Троянда карликова	З
22	<i>Rosa agrestis</i> Savi.	Троянда польова	З
23	<i>Rosa polyantha</i> Carr.	Троянда поліантова	З
24	<i>Rosa hybrida</i>	Троянда гібридна	З
25	<i>Cerasus japonica</i> (Thunb.)Lois.	Вишня японська	Т
26	<i>Laburnum alpinum</i> (Mill.) Bertchold et Presl.	Золотий дощ альпійський	З
27	<i>Amorpha californica</i> Nutt.	Аморфа каліфорнійська	З
28	<i>Amorpha caroliniana</i> Croom.	Аморфа каролінська	З
29	<i>Colutea arborescens</i> L.	Міхурник звичайний	З, Т
30	<i>Colutea orientalis</i> Mill.	Міхурник східний	З, Т
31	<i>Colutea media</i> Willd.	Міхурник середній	З, Т
32	<i>Caragana grandiflora</i> DC.	Карагана великоквіткова	З
33	<i>Tilia tomentosa</i> Moench	Ліпа срібляста	З
34	<i>Aesculus octandra</i> Marsh.	Кінський каштан жовтий	З
35	<i>Vitis riparia</i> Michx.	Виноград западний (В. прибережний)	Л, З

¹ Причини відпаду: Л — невідповідність лісорослинних умов; Т — негативний вплив від'ємних температур; З — загущеність та недостатній догляд.

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
36	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> 'Engelmanii'	Лівочий виноград п'ятилисточковий ф. Енгельмана	З
37	<i>Cynoxylon florida</i> (L.) Rafin. ex Jacks	Циноксильон квітучий (Дерево квітучий)	З, Т
38	<i>Swida sanguinea</i> 'Variegata'	Свидина кривавочервона ф. строката	З
39	<i>Sambucus racemosa</i> 'Variegata'	Бузина червона ф. строката	З
40	<i>Sambucus racemosa</i> 'Laciniata'	Бузина червона ф. розсіченолиста	З
41	<i>Sambucus kamschatica</i> E.Wol f.	Бузина камчатська	З
42	<i>Lonicera splendida</i> Boiss.	Жимолость блискуча	З
43	<i>Lonicera tellmanniana</i> Magyar	Жимолость Тельмана	З
44	<i>Lonicera japonica</i> Thunb.	Жимолость японська	Т
45	<i>Lonicera salicifolia</i> Zabel	Жимолость верболиста	З
46	<i>Lonicera canadensis</i> Bartr.	Жимолость канадська	З
47	<i>Lonicera orientalis</i> Lam.	Жимолость східна	З
48	<i>Lonicera hirsuta</i> Eaton	Жимолость шорстка	З
49	<i>Lonicera giraldui</i> Rehd.	Жимолость Жиральда	З
50	<i>Lonicera nitida</i> Wils.	Жимолость лискуча	Т
51	<i>Carpinus caucasica</i> A.Grossh.	Грб кавказький	З
52	<i>Corylus mandshurica</i> Maxim.	Ліщина маньчжурська	З
53	<i>Betula nana</i> L.	Береза карликова	Л, З
54	<i>Carya tomentosa</i> Nutt.	Карія біла	З
55	<i>Koeleruteria paniculata</i> Laxm.	Мильне дерево (кельрейтерія волотиста)	З
56	<i>Syringa persica</i> L.	Бузок персидський	З
57	<i>Ligustrum lucidum</i> Abt.	Бирючина блискуча	Л
58	<i>Jasminum fruticans</i> L.	Жасмин чагарниковий	Л
59	<i>Jasminum humile</i> L.	Жасмин карликовий	Л
60	<i>Buddleia davidii</i> Franch.	Будлея мілліва	Л, Т
61	<i>Maclura pomifera</i> (Ra f.) Shneid.	Маклора яблуконосна	Л
62	<i>Salix rosmarinifolia</i> L.	Верб розмаринілиста	З
63	<i>Populus pyramidalis</i> Rozier	Тополя пірамідальна	З
64	<i>Populus simonii</i> Carr.	Тополя китайська	З
65	<i>Populus berolinensis</i> Dipp.	Тополя берлінська	З
66	<i>Populus balsamifera</i> L.	Тополя бальзамічна	З
67	<i>Populus candicans</i> Ait.	Тополя великолиста	Л, З
68	<i>Populus canescens</i> Sm.	Тополя сіроноса (Т. гібридна)	З

На даний час в тих колекційних насадженнях, які створювалися як одновидові біогрупи тією чи іншою мірою сформувалися елементи специфічних однопородних деревостанів. В 1998 році нами були отримані перші результати росту цих біогруп [2]. Їх вивчення в першу чергу має порівняльний характер і до певної міри розширює наші знання про особливості росту та розвитку тих чи інших деревних таксонів в конкретних лісорослинних умовах Розточчя.

В колекціях арборетуму серед п'ятихвойних сосен найкращі показники в сосні румелійської: висота — 18,5 м, діаметр — 21,6 см. На другому місці сосна ке-

дрова корейська — відповідно 15,5 м і 20,0 см. За результатами нашої ідентифікації сосна кедрова сибірська має висоту 12,5 м, а сосна кедрова європейська — 10,5 м. Цікаво відзначити, що посушливе літо 2000 року два останні види досить погано перенесли, а особливо особини сосни кедрової європейської. Їх ріст зупинився, а близько 80 % хвої набули бурого кольору. Вважаємо, що це реакція на високу сухість ґрунту і повітря, оскільки сосна кедрова європейська — порода вологого гірського клімату. Для неї такі умови — близькі до екстремальних.

Табл. 2. Систематична структура деревних насаджень арборетуму

№ пп	Таксономічні одиниці	Кількість таксономічних одиниць		
		голонасінні	покритонасінні	разом
1	Родини	5	33	38
2	Роди	12	86	98
3	Види	34	200	234
4	Різновиди	2	1	3
5	Форми	20	26	46

Табл. 3. Структура дендрофлори арборетуму за кількістю рослин

Відділ	Кількість особин за життєвими формами			
	дерева	кущі	ліани	разом
Голонасінні	1058	139	—	1197
Покритонасінні	997	951	101	2049
Всього	2055	1090	101	3246

З 4-ох висаджених видів роду *Larix* L. модрина сибірська повністю вижила з насаджень. Модрина опадаюча має цілком добрий ріст. Проте найкраще ростуть і розвиваються особини модрин японської та польської, які тут мають близькі показники: висота — 30 м, діаметр — 41 см. Досить непогані середні показники в біогрупи дугласії Мензиса: висота — 23,5 м, діаметр — 24,0 см. Серед 4-ох видів ялиці домінує аборигенний вид — ялиця біла: висота 21,0 м, діаметр — 20,0 см, в той час як найменші показники має ялиця Віча: 18,0 м і 14,2 см відповідно.

З видів дуба найкращі показники росту має дуб червоний, хоча йому виражено бракує підгінної породи. Південно-східна сторона куртини відкрита, що сприяло розростанню гілок крони та гальмувало ріст в висоту. Однак за висотою на першому місці стоїть саме цей вид (24,3 м). За ним йде дуб скельний, який за висотою дещо випередив ранню і пізню відміни дуба звичайного: 18,0 м проти 17,0 м і 16,5 м відповідно. Як бачимо, серед двох останніх відмінається тенденція до більш швидкого росту ранньої відміни в даних умовах. Початок куртини дерев дуба черепицевого сягає середньої висоти 21 м. Поряд, на межі масиву дуба звичайного, знаходиться поодиноким 17-метрове дерево. На нашу думку — це дуб австрійський. Найменшими за висотою в колекції цього роду є дерева дуба великоплідного — 9 м. Вони найбільш відстали в рості. За діаметром в цьому роді на першому місці теж дуб червоний — 26,5 см. За ним в низхідному порядку йдуть дуби черепицевий (26,0 см), скельний (17,0 см), потім великоплідний (15,7 см), далі майже з рівними показниками рання й пізня відміни дуба звичайного (14,5 та 14,4 см).

Отже, за розмірами середнього дерева домінує все той же дуб червоний, тоді як дуб великоплідний займає останнє місце.

Серед вітчизняних дубів домінує дуб скельний. Рання відміна дуба звичайного порівняно з пізньою має малонамітну тенденцію до кращого росту. Рослини дуба черепицевого в кронах не мають виразного стовбура. В молодому віці вони, швидше всього, неодноразово пошкоджувалися від'ємними температурами, ознаки чого ще вгадуються. Є сліди часткового обламування крони. На даний час якихсь свіжих пошкоджень чи хвороб на них не виявлено. Тим більше здивування викликає відсутність плодоношення. Тоді як в межах Львова навіть молодші і, до того ж, поодинокі особини приносять плоди. Найгірший життєвий стан у дуба великоплідного. Його дерева сильно вражені трутовиками і поперечним раком та мають вигляд маложиттєздатних. Серед аборигенних видів дуба часто зустрічаються всихаючі дерева. Йде інтенсивний відпад. У дуба червоного всі дерева здорові, ясно плодоносять, ніяких ознак хвороб на них не виявлено.

Цікаво відмітити, що на сусідній ділянці розміщена особина великоплідного різновиду дуба червоного. Вона знаходиться в оточенні кущів та низькорослих дерев, має величавий вигляд та різко вирізняється струнким стовбуром, загостреною короною та більшими розмірами порівняно з типовими рослинами виду: висота — 24,0 м, діаметр стовбура — 66,5 см, діаметр крони — 14 м.

Серед 4-х видів ясени за розміром та станом рослин найкращі ясени пенсильванський та звичайний. Їх стовбури переважно рівні, крони компактні, висоти — 21,5 м і 22,0 м, діаметри стовбурів 21,0 см і 16,0 см відповідно. Тобто, на першому місці за таксаційними ознаками все таки знаходиться ясен пенсильванський. Для типового мегатрофа ясена звичайного умови свіжої сосново-грабової субучини дещо гірші від оптимальних. Не підходять вони й для ясенів маньчжурського та зеленого. Їх стовбури часто криві, крони асиметричні, спостерігається значний відпад. А розміри значно менші від двох перших видів.

Серед 4-х одновидових біогруп горіха найкращі показники в маньчжурського і сірого видів. Натомість для горіхів чорного і грецького місцеві умови виявилися маловідповідними. Найбільшою мірою це стосується останнього виду.

У підсумку слід відзначити, що майже 40-річний період культивування одновидових біогруп наявних родових комплексів деревних рослин дозволяє зробити попередні висновки щодо відповідності місцевих умов для вирощування окремих видів. Найкращі показники росту відмічено в модрин японської та польської, дуба червоного, дугласії Мензиса, горіха маньчжурського, ясена пенсильванського, ялиці білої. Серед п'ятихвойних сосен домінують румелійська та кедрова корейська.

Література

1. Бутейко Л.Ф., Прокоп'юк Ф.В. Дендрарій Івано—Франківського учбово—виробничого лісгоспу // Лісівничі дослідження на Розточчі. — Львів: Каменяр, 1972. — С. 211—228.
2. Івченко А.І. Особливості росту одновидових біогруп дендрофлори арборетуму „Страдч“ // Науковий вісник УкрДЛТУ „Проблеми та перспективи розвитку лісового господарства“. — Львів, 1998. — Вип. 9.2. — С. 203—206.
3. Мисник Г.Е. Ландшафти Тростянецького парку. — К.: Наук. думка, 1967. — 40 с.
4. Tyniecki W. Z ogrodu botanicznego Krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie // Sylwan. — 1896. — Т. 14. — С. 206—210, 253—256, 412—421.